

ALJORF, l'

Poble de la Vall i Marquesat d'Albaida (oblidat en el Nomencl. de SGuarner).

PRON. MOD. *l'alğór*, anotat tres vegades per J. G. M. a Albaida i rodalia, i amb l'observació: sempre amb article, 1935. M'escriví ell, el 1950, que quan tenia 10 anys anava des d'Albaida a jugar pilota al carrer principal de *l'Aljor*. Jo també ho tinc anotat amb article *l'Alğorf* a Albaida (1962, xxxii, 124.3). Mateu i L. (P. Val.) *Aljorf*, p. 103; *Aljorp* pertanyia en el S. xvii al Marquesat d'Albaida (p. 66); «*Aljorf* o *Alchor*» GGRV, Val., II, 12. SSiv.: poble de 450 hab.; el 1570 junt amb Benissoda fou desmembrat d'Albaida com a parròquia, per a 40 cases de moriscos. Deu ser el mateix que el que diu a la p. 64: *Algorf* o *Algarf*: alq. de la Vall d'Albaida, de la qual es donaren terres l'any 1248. Amb aquestes dues grafies figura, en efecte, en el *Rept.*, 342, 344, 459, 460 i 470. Però és clar que aquestes grafies s'han d'interpretar com -*Alğ*.

GGómez, *Al-And.* xxxvii, 1972, 422, cita un *ğurf* a Còrdova, i un altre a València, en el Himyari; en efecte *ğurf* «falaise», ed. Levi-Prov., 82. De més a més, segons GGómez, el malagueny *Ben-Mas'ūd*, a. 1016, parla de «aquell *ğurf*» en la relació d'un viatge d'Orient a Occident; i Yaqut en cita uns quants a Orient.

Ens consta l'ús en hispano-àrab. *RMa* 362 «ripa: *ğurf*», «mota, cerro enmotado: *jorf*» *PAlc* 316a; i està documentat com *ğuruŧ* o *ğurf* en sentits semblants en Dozy (I, 187a) i en Lane. I encara: «muela, cerro: *jorf*» *PAlc* 316b13. Enterament infundada i violant la fonètica l'etimologia d'Asfñ (*Contr.*) *al-şurf*: és que vol embolicar-ho amb una teoria seva referent a *Aljarafe*, de Sevilla, que no ens interessa (i crec també falsa) i sense res en comú amb *Aljorf*. Hi hagué un sinònim a Mall., barri d'*Aljorf*, dins la Ciutat musulmana: figura com *Aljorf*, *L'Aljorj* o *Aljorfo* en el *Rept.* 118; Quadrado 499; més detalls de Quadrado en *BSAL* II, 149a, 164a, però aquí no va ben informat sobre el significat que li atribueix («terreno pingüe»), car ha de ser el mateix mot que veiem a València.

Un dels plurals de *ğurf* «ripa» que registra *RMa* (562) és *ğuruŧ*. I deu ser simplement d'aquest d'on ve *Algerof* nom d'una alqueria i una sèquia en el *Rept.*, cert que allí hi ha també variant *Algeroç*, però és sabut que la -*f* final sovint esdevé -*s* en cat.: *matalaŧ* > *matalàs*, mentre que no hi ha un canvi viceversa. En efecte, consta *cequia de Algerof* l'any 1240. Segons SSiv. és *Aljarof* sèquia d'Alzira en l'any 1249, i també tres donacions de 1238, on no precisa la forma del mot.

En el dilema entre -*f* i *ç* és preferible atènyer-se a aquella, puix que tenim *ğurf* i *Aljorf* tan ben documentats per tants autors com hem vist. L'altra forma *Algeròs* la tenim en la *Cròn.* de Jaume I, p. 338; i en un doc. de 1273: «querella de la viuda de Gonzalvo Pz. Dello, contra uns carnisers de Russafa i Vcia. que havien talat els seus camps d'*Algeros*» (MtzFdo., *Doc. Val. ACA* I, 1495). Avui encara *Algirós* (camí en els distr. 10 i 11 de la ciutat segons el *Callejero* de 1963).

Hi ha un parònim port. *algeroz*, però aquest té sig-

nificat força diferent: «teula de canaleres, o goteres», que hom explica per l'àr. *az-zurúb* 'els canals' (Dozy-Eng.), és el plural del mot que ha donat el cast. *azarbe*; i això és acceptable per a *azarbe* i per al mot portuguès, vist el seu significat, tenint en compte que la -*b* final de vegades es torna -*f*. Tractant-se de sèquies a Val. això ja no hi lliga tant com la idea de 'marge', mot aplicable al caixer de la sèquia. De tota manera és possible que hi vagi haver a Val. superposició dels dos mots àrabs parònims. En tot cas és indefensable, pel que fa a aquests mots de l'Horta, l'etimologia d'*AlcM ġurús* 'vinyes' perquè mai un ġ àrab no pogué donar ġ, així mateix també arbitrària en l'aspecte semàntic.

Aljub, *Cap de l'~* (Sta. Pola i Elx), V. *Jubalcoi* (a l'article *ALCOI*). Altres NLL *Aljub*, que no cal detallar: a Morella la Vella (xxvii, 162.10, 178.19), a Simat de Valldigna, a Tibi, *Pla dels Aljubs*, Poble de Vallbona (xxx, 104.5 ('09 × '36)).

Del mateix mot àrab sembla ser derivat un *Aljubea* que el nomenclàtor de SSiv. (66) registra com nom d'un castell situat a les valls de Polop o Callosa, donat a. 1322 per Jaume II; es registra *Castro de Aljubea* aquest any a l'*ACA* (222, fº 108); i *Aljubea* de nou el 1325, 227, fº 154. Podria venir d'un adj. àrab, nisba, *ğubbiya*: (*qal'a*) *ğubbiya* castell proveït de cisternes; com que de -*iya* més aviat esperariem -*ia*, també podríem pensar en un diminutiu d'*aljub*, *ğubäiba*, que hagués perdut la segona -*b*- per la dissimilació del tipus *VIVANDA* > *vianda*.

No em consta que sigui el mateix lloc i nom, un *Aljubäiel* que figura entre els castells moros revoltats l'a. 1276 (entre Pop i Alocaiba, d'una banda i *Bèrdia* i Uxola de l'altra): per tant és localització que pot coincidir amb la que indica SSiv. (Soldevila, *Pere el Gran* I, ii, veg. *Alocaiba*). Amb referència a *Uixola*, -*oles* tinc una altra nota d'aquest castell revoltat el 1276 (*BABL* III?), aquí amb la grafia *Alyubàval*. Aquestes formes també podrien resultar del dit diminutiu en forma masc. *ğubäib* amb la -*b* vocalitzada -*u* > -*i*; o bé amb la desinència del «superlatiu islàmic» -*él-Lāb*. Cert que per a aquestes també podríem pensar en *ğubäil* 'muntanyeta', dim. de *ğabl* (ço que ja no convindria a *Aljubea*, fora d'error de lectura).

Prenguem nota aquí de *L'Argibello* partida muntanyenca del te. de Xodos (xxix, 92.9), testimoni que el mossàrab s'havia fet seu el mot fins a adaptar-lo als seus diminutius romànics en -*ello*; o bé altre avatar d'aquell «superlatiu».

All (bulb), amb *Aler(o)*, *Alleres*, apèndix a l'article *Aiades*.

ALL

Poble de Cerdanya damunt d'Isòvol, al qual està agregat.

PRON. MOD. *al* 1920, Puigcerdà; allí i al poble mateix, id., 1935.